

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	967
Land:	Somalia
Kilde:	Landinfo
Titel:	Somalia: Rekruttering til al-Shabaab
Udgivet:	17. oktober 2022
Optaget på baggrundsmaterialet:	14. marts 2023

Somalia: Rekruttering til al-Shabaab

- Hvordan rekrutterer al-Shabaab?
- Årsakene til å bli med i al-Shabaab er sammensatte
- Hvor i Somalia rekrutterer al-Shabaab?
 - Treningsleirer
 - Rekruttering av informanter og medhjelpere
- Hvem rekrutteres til al-Shabaab?
 - Er noen klaner alliert med al-Shabaab?
 - Betydning av familiemedlemmer i al-Shabaab
 - Rekrutterer al-Shabaab kvinner?
- Forekommer tvangsrekruttering?
 - Rekruttering av barn til al-Shabaab

Innledning og kildegrunnlag

Denne responsen beskriver noen hovedtrekk ved rekrutteringen til al-Shabaab. Informasjonstilfanget om al-Shabaabs styre i Sør-Somalia, deriblant deres rekrutteringsvirksomhet, er mangelfullt og ofte preget av anekdotiske beretninger. Uavhengige observatører har svært begrenset tilgang til områder under gruppens kontroll, samtidig som informasjon både fra al-Shabaab og myndighetene ofte er politisert.

Responsen baserer seg på ulike kvantitative og kvalitative studier av rekruttering til al-Shabaab, deriblant et knippe spørreundersøkelser foretatt blant avhoppere fra gruppen. Antallet respondenter i undersøkelsene er begrenset, men hovedfunnene underbygger i hovedsak vurderingene som fremgår av de kvalitative studiene. Landinfo viser i tillegg til samtaler med velinformerte kilder, som enten arbeider med avhoppere eller gjennom sitt arbeid i Somalia har tilegnet seg kunnskap om rekruttering til gruppen. De muntlige kildene er anonymisert av hensyn til sin sikkerhet eller sin arbeidssituasjon.

Responsen begrenser seg til å redegjøre for al-Shabaabs rekruttering i Somalia, og berører dermed ikke gruppens rekruttering utenfor landets grenser.

Bakgrunn: Al-Shabaab

Historie og tilstedeværelse i Sør-Somalia

Al-Shabaab vokste ut fra islamistiske organisasjoner, dominert av veteraner som hadde kjempet i Afghanistan, og som ved tilbakekomsten til Somalia knyttet seg til sharia-domstoler i Mogadishu (Hansen 2013, s. 20, 22). Domstolene tok kontroll over Mogadishu i juni 2006, og etablerte det kortvarige styret til Den islamske domstolsunionen (ICU). Etter et drøyt halvår ved makten, inntok Den etiopiske hæren Sør-Somalia, og drev ICU ut av Mogadishu og de største byene. I det påfølgende væpnede opprøret mot de etiopiske styrkene, sto al-Shabaab frem som en av de mest markante og effektive motstandsgruppene. Mange somaliere anså Etiopia som en fremmed okkupasjonshær. Al-Shabaabs væpnede motstand nøt derfor innledningsvis en viss popularitet i befolkningen, også utenfor islamistiske sirkler (Hansen 2013, s. 63; Marchal 2011, s. 5; Menkhaus 2021, s. 109).

Etter at de etiopiske styrkene trakk seg tilbake i januar 2009, tok al-Shabaab etter hvert kontroll over de fleste byene i Sør-Somalia,¹ inkludert store deler av Mogadishu. I byene gruppen underla seg, etablerte de statsliknende institusjoner og håndhevet et drakonisk strafferegime basert på en ekstrem tolkning av *sharia* (Hansen 2013, s. 83-92; Skjelderup 2014). I tillegg til harde reaksjoner mot personer mistenkt for å samarbeide med myndighetene, bidro strafferegimet til å spre frykt, og var med det en effektiv måte å utøve kontroll og innflytelse over befolkningen. Samtidig fikk gruppens hardhendte styre en viss aksept, fordi det i mange tilfeller medførte en bedret lokal sikkerhetssituasjon, med færre vei-kontrollposter, nedgang i kriminalitet og mindre korrupsjon (Hansen 2013, s. 10; Marchal 2018b, s. 350; Skjelderup 2020, s. 1177-1179).

I flere offensiver mot al-Shabaab fra 2011, gjenerobret AMISOM, kenyanske, etiopiske og somaliske styrker Mogadishu og de fleste større byene i Sør-Somalia. Offensivene stoppet imidlertid opp i 2015, og maktforholdene har siden vært mer eller mindre uforandret (Landinfo 2019, 2021a).² Al-Shabaab kontrollerer fremdeles flere mindre distriktshovedsteder i Sør-Somalia, blant annet rundt sin høyborg Jilib i Midtre Juba. I tillegg opererer al-Shabaab med stor grad av frihet på landsbygda utenfor byene på myndighetenes hender, og er i stand til å ramme mål og «skattlegge» virksomheter i de myndighetskontrollerte byene (Landinfo 2022).

¹ Det er ulike meninger om hvor grensen går mellom Sentral- og Sør-Somalia. I denne responsen definerer Landinfo Sør-Somalia som områdene sør for Puntland. Puntlands reelle sørlige grense, overlapper med Majerteen-klanens hjemområder, og går tvers gjennom Galkayo by, hvis sørlige områder kontrolleres av militser tilknyttet Habar Gadir-klanen (Crisis Group 2015).

² Landinfo redegjør for hvilke distriktshovedsteder Al-Shabaab kontrollerer, samt hovedmønsteret i deres tilstedeværelse og innflytelse utenfor disse byene i responsen «Al-Shabaab-områder i Sør-Somalia», som ble publisert i 2019.

Al-Shabaab har ikke maktet å etablere territoriell kontroll i Somaliland, men har fotfeste i Galgala-fjellene sørvest for kystbyen Bosasso i Puntland (Landinfo 2020b, s. 5-6).

Al-Shabaabs ideologi og forhold til klaner

Al-Shabaab har siden opprettelsen vært en sterkt ideologisk drevet organisasjon. Gruppen erklærte seg som en offisiell gren av Al-Qaida i 2012 (Maruf & Joseph 2018, s. 197), men har i hovedsak brukt sin politiske og militære slagkraft for å oppnå nasjonale mål – bekjempelse av utenlandsk tilstedeværelse i Somalia og opprettelsen av et radikalt islamsk styre i de somaliske områdene. Som et ledd i dette maner gruppen til væpnet *jihad* mot sine ideologiske og militære motstandere, i første rekke somaliske myndigheter og deres støttespillere, som de anser som frafalne (Crisis Group 2022, s. 16-17).

Det er likevel grunn til å tro at graden av ideologisk overbevisning blant gruppens kommandanter og medlemmer varierer. Kilder Landinfo har snakket med, skiller for eksempel mellom ideologisk overbeviste og mer pragmatisk orienterte personer i gruppens lederskap (Kilde A 2022; Kilde C 2022)

Selv om al-Shabaab hevder å ville avskaffe klansystemet, må de likefullt forholde seg til betydningen av klantilhørighet og klanbaserte hierarkier i Somalia (Hansen 2013, s. 46; Skjelderup 2020, s. 1181-1186). Hvordan dette kommer til uttrykk varierer i tid og sted, og avhenger ikke minst av al-Shabaabs relative styrke vis-a-vis de lokale klanene og deres militser.

Hvordan rekrutterer al-Shabaab?

Al-Shabaab anvender ulike metoder for å rekruttere soldater og støttespillere. Rekrutteringsmetodene synes å variere i tid og sted, og å avspeile gruppens militære behov samt det lokale styrkeforholdet opp mot klanmilitser og myndighetslojale styrker.

Kildegrunnlaget er ikke tilstrekkelig til å tegne et fullstendig bilde av al-Shabaabs rekrutteringsvirksomhet, eller hvordan prosessen forløper fra rekrutt til fotsoldat. Bildet som likevel avtegner seg, tyder på at gruppen i hovedsak rekrutterer tenåringer og unge menn i områder der de utøver en viss grad av kontroll, og at de vektlegger og bruker ressurser på ideologisk skolering forut for og i forbindelse med rekrutteringen (Hiraal Institute 2018b; Kilde A 2022; Kilde B 2022; Kilde C 2022; Kilde D 2022; Marchal 2011, s. 40-42; 2018b, s. 354).

I al-Shabaabs kjerneområder, deriblant i Midtre Juba, fremstår gruppen som en lokal statsmakt og har trolig større tilgang på villige rekrutter enn i mer grisgrendte områder på landsbygda, hvor gruppens tilstedeværelse er flytende. Det innebærer også at rekrutteringsfremstøt mot slike rurale lokalsamfunn, kan være

preget av mer utilsørt maktbruk enn hva som gjelder i gruppens kjerneområder (Kilde C 2022; Kilde D 2022).

I myndighetskontrollerte byer, hvor al-Shabaab ikke har en åpen tilstedeværelse, er kildene samstemte om at gruppen ikke driver systematisk rekruttering. Gruppens rekrutteringsfremstøt i disse byene skjer i stedet gjennom gruppens mediekkanaler og sosiale nettverk (Kilde B 2022; Kilde C 2022; UNSOM 2017, s. 12-14).

Tvangsrekruttering³ forekommer, men utgjør unntaket snarere enn regelen. Rekruttering med tvang synes i hovedsak å forekomme i perioder hvor gruppen er påført betydelige militære tap og/eller i noen sammenhenger hvor barn rekrutteres (se avsnittet om tvangsrekruttering og rekruttering av barn nedenfor).

Årsakene til å bli med i al-Shabaab er sammensatte

Rekruttering til al-Shabaab finner ikke sted i et sosialt vakuum, men på bakgrunn av over 30 år med konflikt og mangel på fungerende statsinstitusjoner i Sør-Somalia. En stor del av befolkningen lever i fattigdom og med matvareusikkerhet (Landinfo 2020a). I lavere sosioøkonomiske sjikt er analfabetisme utbredt, og utsiktene til en forutsigbar inntekt er dårlige. Forskerne Roland Marchal (2011, s. 39; 2018a, s. 315) og Mohammed Ingeriis (2020, s. 362) påpeker at Al-Shabaab ikke er den første militsgruppen i Somalia som rekrutterer våpenføre tenåringer og unge menn, men at dette har vært normen blant militser i landet siden borgerkrigen brøt ut på 80-tallet. I en sammenheng hvor valgalternativene er få og dårlige, kan livet som militssoldat derfor være det alternativet som gir de beste utsiktene til inntekt og sosial mobilitet.

I sine kjerneområder, spesielt rundt gruppens høyborg i Midtre Juba, har al-Shabaab en betydelig institusjonell kapasitet og fungerer langt på vei som en statsmakt, som innkrever skatter, driver skoler og opprettholder orden gjennom politi- og rettsvesen. Selv om al-Shabaabs styre i stor grad er basert på frykt, nyter de også en viss støtte fordi de anses som mer kapable og forutsigbare administratorer enn myndighetene og myndighetsallierte klanmilitser (Marchal 2018b). Al-Shabaabs posisjon og grep om lokale institusjoner i kjerneområdene, gjør at mange unge er blitt formet av gruppens ideologi (Kilde A 2022; Kilde B 2022; Kilde C 2022), samtidig som at lokalbefolkningen er innforstått med at gruppen forventer å kunne rekruttere soldater (Kilde D 2022).

³ Forskeren Joanne Richards (2014, s. 310) viser til at overgangen mellom press (*coercion*) og tvang (*force*) i en rekrutteringssituasjon er glidende. Hun definerer *coerced recruitment* når en aktør truer en annen med en sanksjon dersom vedkommende ikke lar seg rekruttere, og *forced recruitment* når trusselen er så alvorlig (og troverdig) at den i praksis fjerner enhver valgmulighet fra situasjonen.

I de få og begrensede kvantitative studiene som er gjort blant avhoppere fra gruppen, trer også utsiktene til økonomiske goder og ideologisk overbevisning frem som de viktigste årsakene til å gå inn i al-Shabaab. I en studie gjennomført i Mogadishu i 2014, hvor 88 tidligere al-Shabaab-medlemmer ble intervjuet, oppga flertallet religiøse og/eller økonomiske årsaker til at de vervet seg til gruppen (Botha & Abdile 2014, s. 5-8). I en samlestudie fra 2018, viser Richard Barrett, direktør ved The Global Strategy Network (TGSN), i tillegg til to mindre kvantitative studier gjennomført i 2015 og 2017 i hovedsak blant tidligere al-Shabaab-medlemmer, som begge også peker i retning av religiøse og økonomiske begrunnelser som avgjørende for å verve seg til tjeneste for al-Shabaab (Barrett 2018).⁴

I en kvalitativ studie av et knippe avhoppere fra organisasjonen, påpeker Ingiriis (2020) at årsakene til at unge menn blir med i al-Shabaab kan være mer sammensatte enn fattigdom og tiltrekning til gruppens radikale ideologi. Å bli del av gruppen kan også være en måte å bedre seg og sin klan eller gruppes politiske innflytelse lokalt. For minoritetsgrupper spesielt, kan al-Shabaab være en mulighet til å oppnå makt og innflytelse, som de i andre sammenhenger er avskåret fra i det somaliske samfunnet.

Selv om tvangsrekruttering er unntaket snarere enn regelen (Ingiriis 2020, s. 364; Marchal 2018b, s. 354), er det samtidig slik at det å bli del av al-Shabaab ikke nødvendigvis er en ren individuell avgjørelse. Marchal (2018a, s. 315) påpeker at i likhet med de fleste beslutningsprosesser i Somalia, er kollektivet, det vil si ens klan og familie, involvert i avgjørelsen om å verve seg til al-Shabaab. Dette trer eksempelvis frem i al-Shabaabs nedenfor omtalte praksis om å be klaneldre skaffe til veie rekrutter fra sine respektive klaner (Marchal 2018a, s. 315). Flere kilder viser også til at al-Shabaab spiller på «gruppepress» i rekrutteringen, hvor personer blir fristet eller overtalt av venner eller familiemedlemmer som allerede er med i gruppen (Kilde B 2022; Kilde C 2022; Kilde D 2022).

Hvor i Somalia rekrutter al-Shabaab?

Kildene Landinfo har snakket med, er samstemte om at Al-Shabaab i all hovedsak rekrutterer soldater i områdene de kontrollerer eller utøver betydelig innflytelse i, og i langt mindre grad rekrutterer i myndighetskontrollerte byer (Kilde A 2022, Kilde B 2022, Kilde C 2022, Kilde D 2022).

Al-Shabaab har ikke åpen tilstedeværelse i Mogadishu eller i andre større byer i Sør-Somalia som kontrolleres av myndighetene. Med tanke på at myndighets-

⁴ I tillegg til Botha og Abdilles ovennevnte studie fra 2014, viser Barrett (2018) til to upubliserte kvantitative studier: TGSNs studie av 30 tidligere og nåværende medlemmer av al-Shabaab i Mogadishu, Nedre Shabelle og Kismayo fra 2017, og Rehabilitation Support Teams (RST) studie av 27 avhoppere ved «Serendi rehabilitation centre» i Mogadishu fra 2015.

styrkene er tungt til stede i disse byene, og gjennomfører aktive sikkerhetsoperasjoner rettet mot al-Shabaab, sier det seg selv at systematisk og åpenlys rekrutteringsvirksomhet vil være svært utfordrende. Kildene Landinfo har snakket med, er også samstemte om at de ikke kjenner til at al-Shabaab bruker makt i forbindelse med rekruttering av soldater i Mogadishu eller andre myndighetskontrollerte byer (Kilde A 2022; Kilde B 2022; Kilde C 2022).

Kilde B (2022) viste til at det forekommer at personer fra Mogadishu verver seg til al-Shabaab, men at rekruttene i slike tilfeller reiser til og oppsøker gruppen i al-Shabaab-områder.

Treningsleirer

Det foreligger svært lite informasjon om hva slags type trening rekrutter mottar, hvor slik opplæring finner sted eller hvor lenge den typisk varer. En velinformert kilde Landinfo snakket med i Mogadishu i 2019, oppga at al-Shabaab har gått bort fra å ha store treningsleirer fordi utgjorde attraktive mål for luftangrep.⁵ I stedet mente kilden at opplæringen i stedet finner sted i mindre leire (Kilde E 2019).

Rekruttering av informanter og medhjelpere

Det forekommer at al-Shabaab forsøker å presse enkeltpersoner til å bli informanter eller bistå med tidsavgrensede oppdrag, eksempelvis lagre våpen eller gi medlemmer husly, også i myndighetskontrollerte byer (Kilde A 2022). Selv om personer som har delt informasjon eller ytt slik bistand ikke nødvendigvis regner seg som medlemmer av al-Shabaab, er det grunn til å tro at myndighetene kan gjøre dette, ettersom de har en svært vid tolkning av hva som utgjør medlemskap (Kilde B 2022; Landinfo 2015b, s. 3-5).

Kilde A (2022) mente at slike trusler kan rette seg mot personer med eksepsjonelle ferdigheter al-Shabaab har bruk for, som har tilgang på informasjon fra myndighetene eller har en type klantilhørighet eller posisjon, som gjør at vedkommende kan utføre oppdrag for gruppen med en grad av straffrihet. Kilden oppga at slik utpressing tar form av gjentatte telefonoppringninger, trusler og i ytterste fall drap på personer i deres omgangskrets. Frykten for al-Shabaab er stor, også i myndighetskontrollerte byer. Kilder i Somalia som Landinfo har snakket med opp gjennom årene, viser til at folk flest ikke tør å motsette seg gruppen (se for eksempel Landinfo 2015, s. 5; Landinfo 2022, s. 8-11).

⁵ Ifølge statistikk utarbeidet av The Long War Journal (Roggio and Weiss 2022), basert på åpne kilder, intensiferte Det amerikanske luftforsvaret sine droneangrep mot al-Shabaab i Somalia fra og med 2016. Blant målene for dronene var al-Shabaabs-treningsleirer (Anzalone 2018, s. 17). Antallet luftangrep gikk ned i 2021, da Trump-administrasjonen trakk tilbake 700 amerikanske tropper fra landet, men fikk et oppsving i 2022, da Biden-administrasjonen beordret 500 tropper til å returnere til Somalia (Roggio and Weiss 2022). Det kenyanske luftforsvaret skal også ha utført luftangrep på al-Shabaabs leirer i Sør-Somalia (Al Jazeera 2015).

Hvem er det som rekrutteres til al-Shabaab?

Ifølge Kilde D (2022) retter al-Shabaab sin rekrutteringsvirksomhet seg i hovedsak mot gutter i tenårene. Det somaliske Hiraal-instituttet (2018a, s. 1; 2018b), som har publisert flere rapporter om al-Shabaab, viser også til at de fleste rekrutteres gjennom skoler som er under gruppens kontroll eller dominans.

At det er flest tenåringer og unge menn som rekrutteres som fotsoldater, underbygges av Botha og Abdiles (2014, s. 2) kvantitative studie av avhoppere. I studien fremgår det at om lag halvparten var 19 år eller yngre da de ble medlemmer av organisasjonen, mens bare 10 % oppga å ha vært eldre enn 30 år. Tendensen kan tilskrives Somalias unge befolkningssammensetning, men det er etter Landinfos syn grunn til å tro at unge rekrutter også foretrekkes fordi barn og unge er enklere å skolere og re-sosialisere (se avsnittet om rekruttering av barn nedenfor).

Gitt at rekrutteringen i all hovedsak foregår på landsbygda, og at innflytelsesrike familier i større grad kan skjerme sine sønner fra gruppens rekrutteringsfremstøt (se nedenfor), er det grunn til å tro at rekruttene i hovedsak tilhører lavere samfunnssjikt. Dette reflekteres også i den ovennevnte studien, hvor det kom frem at nær halvparten ikke hadde noen form for skolegang, og av dem som hadde gått på skole, hadde flertallet kun gått på koranskole (Botha & Abdile 2014, s. 7).

Er noen klaner alliert med al-Shabaab?

Al-Shabaab mener i utgangspunktet at klantilhørighet må tilsidesettes og underordnes tilhørighet til islam. Gruppen er likefullt nødt til å forholde seg til betydningen av klantilhørighet og klanbaserte hierarkier i det somaliske samfunnet (Hiraal Institute 2018c; Skjelderup 2020, s. 1181-1186). Ettersom gruppen er til stede og utøver innflytelse i store deler av Sør-Somalia, må også alle klaner forholde seg til al-Shabaab. Dette gjenspeiles i at medlemmer fra alle større klaner er representert i gruppens organisasjon (Hiraal Institute 2018c; Kilde C 2022).

Selv om alle større klaner har medlemmer i al-Shabaabs ledelse (Kilde C 2022), reflekterer fordelingen av disse posisjonene til dels de historiske maktforholdene mellom klanene. I en studie av lederskapets klantilhørighet foretatt av Hiraal Institute (2018c, s. 1-3), ble det funnet at om lag tre fjerdedeler tilhørte klanfamiliene Darod og Hawiye, som er de største og historisk mest innflytelsesrike klanfamiliene i Somalia.

Det er en utbredt oppfatning at personer fra de somaliske jordbruksklanene⁶ eller minoritetsgrupper som Jareer-befolkningen er overrepresentert blant gruppens

⁶ Klanfamiliene Darod, Hawiye, Dir og Isaac refererer til seg selv som «de noble klanene», og knytter dette blant annet til sin historiske levemåte som nomader. Rahanweyn, også kalt Digil-Mirifle, har historisk i større grad livnært seg av jordbruk eller agropastoralisme, og anses derfor i

fotsoldater (Hiraal Institute 2018c, s. 1; Ingiriis 2020, s. 369-370; Marchal 2011, s. 47-50). Dette kan delvis skyldes at medlemskap i al-Shabaab for grupper med begrenset eller manglende politisk innflytelse, kan representere en mulighet til sosial mobilitet, avskrekking eller for den saks skyld mulighet til å ta hevn for tidligere urett (Ingiriis 2020, s. 371; Kilde C 2022; Marchal 2018a, s. 314).

En kilde Landinfo snakket med i Mogadishu, advarte imidlertid mot å tro at dette innebærer at det er en allianse mellom al-Shabaab og slike minoritetsgrupper eller jordbruksklaner. Kilden viste til at hovedårsaken til at disse gruppene er overrepresenterte, skyldes at de utgjør majoritetsbefolkningen i områdene al-Shabaab kontrollerer og rekrutterer fra i Sør-Somalia (Kilde A 2022). En annen kilde understreket at man finner personer med alle slags klan tilhørigheter blant gruppens fotsoldater, men at personer fra mektige (under-)klaner typisk har bedre sjanser til å stige i gradene enn dem fra mindre innflytelsesrike klaner eller minoritetsgrupper (Kilde C 2022).

Det er flere eksempler på at al-Shabaab, i perioder eller i områder hvor gruppen ikke har konsolidert sin makt, har dannet allianser med lokale underklaner for å på den måten få lokalt innpass.⁷ Hvorvidt den lokale underklanen «offisielt» trer inn i al-Shabaab er uklart, og beror trolig på de lokale omstendighetene, men det er grunn til å tro at de av lokale og nasjonale myndigheter vil oppfattes som en del av gruppen. Slike allianser påvirker imidlertid først og fremst al-Shabaabs forhold til (under-)klanen lokalt, og innebærer ikke at hele klanen som sådan er blitt alliert med eller tilknyttet gruppen (Kilde A 2022; Marchal 2011, s. 47-50).

Dette kan forstås på bakgrunn av at klaner utgjør svært store nettverk, bestående av et stort antall underklaner og *diya*-grupper,⁸ uten sentraliserte styringsorganer med autoritet til å pålegge hele klanen til å inngå i en allianse. Klaneldre på et høyere nivå innehar først og fremst en symbolsk posisjon, mens klaneldre på lavere nivåer i hovedsak representerer sin *diya*-gruppe i forbindelse med forhandlinger om utbetaling av blodpenger (*diya*) (Joakim Gundel gjengitt i ACCORD 2009, s. 10). At klaner ikke er enhetlige organisasjoner, underbygges av at klanbaserte konflikter like godt kan finne sted mellom ulike underklaner i samme klan, som på tvers av klaner (se for eksempel CEWERU 2014). Som vist

noen sammenhenger av de såkalt noble klanene «som mindre somaliske» (se temanotatet Klan og Identitet (Landinfo 2015a, s. 16-18).

⁷ De lokale underklanene er i denne sammenheng ikke passive aktører, men kan selv bruke en (midlertidig) allianse med al-Shabaab for å styrke sin politiske og militære posisjon vis-a-vis rivaliserende lokale underklaner (Kilde A 2022; Menkhaus 2016, s. 117). Landinfo har opp gjennom årene møtt mange kilder som har gitt ulike opplysninger om klaners mulighet til å påvirke al-Shabaab. Dette reflekterer trolig at forholdet mellom klan og gruppen er ulikt i tid og sted.

⁸ Det laveste klannivået omtales gjerne som *diya*-gruppen. «*Diya*» betyr blodpenger eller skadeserstatning på arabisk. *Diya*-gruppen er et fellesskap, basert på slektskap på farssiden, som står kollektivt ansvarlige for å kreve og betale kompensasjon for handlinger begått av eller mot medlemmer av andre *diya*-grupper (Landinfo 2015a).

til nedenfor er det heller ikke uvanlig at en klan, eller for den saks skyld familie, har medlemmer på «begge sider».

Betydningen av familiemedlemmers deltagelse i al-Shabaab

Det er ikke uvanlig i Somalia, selv for personer bosatt i Mogadishu, å ha et familiemedlem eller en slektning som har vært eller er medlem av al-Shabaab (Kilde A 2022; Kilde C 2022).⁹ Selv om «gruppepress» fra familiemedlemmer og venner av flere oppgis som en viktig årsak til at man verver seg til al-Shabaab, innebærer ikke slikt press nødvendigvis tvang.

Kilde A (2022) oppga at i de fleste tilfeller går et al-Shabaab-medlems lojalitet til sin familie og klan foran lojaliteten til al-Shabaab. Kilden kjente til flere personer som arbeider for myndighetene og har slektninger i al-Shabaab, men bemerket at det ikke er vanlig at al-Shabaab-medlemmene angriper eller med makt presser sine slektninger til å samarbeide med gruppen. Kilde C (2022) viste til at de fleste internasjonale organisasjoner i Somalia har lokalt ansatte med slektninger i gruppen. Kilden kjente til at al-Shabaab-medlemmer har forsøkt å verve familiemedlemmer, men at avslag på slike fremstøt ikke har innebåret at kontakten mellom vedkommende og familien ble brutt.

Begge kildene presiserte imidlertid at det går et skille mellom ideologisk overbeviste og mer pragmatisk orienterte al-Shabaab-medlemmer. Som et eksempel på førstnevnte, viste Kilde A (2022) til enkelte tilfeller hvor menn fra Somaliland og Puntland har tatt med sine familier til al-Shabaab-kontrollerte områder i Sør-Somalia. Kilde C (2022) oppga at flere al-Shabaab-medlemmer, også i gruppens lederskap, er pragmatiske, og ikke nødvendigvis ønsker å rekruttere sine familiemedlemmer inn i det harde militssoldatlivet, men heller vurderer at inntektsmuligheter utenfor gruppen er til det gode for sin familie og klan.

At familier og klaner har en fot innenfor flere leire, er noe vi har hørt fra lokale kilder over flere år, og kan forstås som en måte for klanen å gardere seg mot risiko på, ved ikke å legge alle eggene i én kurv.

Rekruttering av kvinner

Al-Shabaab bruker i all hovedsak tenåringer og unge menn som soldater, mens kvinnelige medlemmer typisk utfører ulike sivile og dels militære støttefunksjoner.¹⁰

Mange av kvinnene i al-Shabaab blitt trukket inn i gruppen via sine ektefeller eller som følge av giftemål med et al-Shabaab-medlem. I områder hvor al-Shabaab har

⁹ De utvidede familienettverkene er store, og kan ha en stor geografisk spredning. En person som stammer fra Mudug-provinsen, men har bodd hele sitt liv i Mogadishu, vil eksempelvis fortsatt kunne regnes for å være fra Mudug, og i de fleste tilfeller fremdeles ha familietilknytninger dit.

¹⁰ Det finnes også enkelte eksempler på at kvinner har gjennomført selvmordsbombeaksjoner på vegne av al-Shabaab. I en studie fra 2018, fremgår det at al-Shabaab har brukt 10 jenter og kvinner som selvmordsbombere siden 2006 (Warner & Chapin 2018, s. 24).

kontroll, har en kvinne og hennes familie ofte lite reelt valg, dersom en al-Shabaab-soldat har bestemt seg for henne (se for eksempel Landinfo 2012, s. 3-5; Stern 2019, s. 21-25). I en studie av kvinners rolle i gruppen, peker Orly Maya Stern også på at individuelle radikaliseringsprosesser og mangel på økonomiske alternativer kan være faktorer som fører kvinner inn i gruppen (Stern 2019, s. 16-17).

Al-Shabaab bruker kvinner blant annet til å frakte og lagre våpen, da de er mindre utsatt for ransaker ved veikontrollposter. I tillegg er en betydelig andel av gruppens informanter kvinner (Stern 2019, s. 17-20). Det innebærer at også kvinner som arbeider for myndighetene, og som al-Shabaab anser som en verdifull kilde, er mål for gruppens rekruttering av informanter.

Tvangsrekruttering

I forskningslitteraturen om opprørsbevegelser, viser flere til at tvangsrekruttering i utgangspunktet er en kortsiktig og kostbar rekrutteringsstrategi (se for eksempel Eck 2014; Gates 2017).¹¹ Forskeren Kristine Eck (2014, s. 373-374) påpeker at sivilister rekruttert med tvang, blir dårlige soldater, da motivasjonen for å delta i strid er lav, og sjansen for at de hopper av er stor. Samtidig risikerer opprørsgruppen å støte fra seg lokalbefolkningen, og gi dem en grunn til å samarbeide med myndighetene. Eck (2014) viser derfor til at tvangsrekruttering i hovedsak forekommer når en opprørsgruppe er «desperat» etter rekrutter, som følge av alvorlige militære eller økonomiske tilbakeslag.

Denne dynamikken gjenspeiles i den tilgjengelige litteraturen om al-Shabaabs rekruttering av soldater. Selv om tvangsrekruttering av soldater forekommer, er slik rekruttering unntaket og ikke hovedregelen (Ingiriis 2020, s. 364; Kilde C 2022; Kilde D 2022; Marchal 2011, s. 40; 2018b, s. 354). At de fleste tilslutter seg al-Shabaab uten bruk av tvang, underbygges av de kvantitative studiene av avhoppere fra gruppen. Flertallet oppga å ha tilsluttet seg gruppen på grunn av økonomiske eller ideologiske årsaker, mens om lag 15 % av avhopperne oppga at de ble rekruttert med tvang (Barrett 2018, s. 324; Botha & Abdile 2014, s. 5-8). Resultatet fra undersøkelsene må også sees i lys av at tvangsrekruttering kan være en nærliggende forklaring for en avhopper.

Kilder peker på at al-Shabaab har tydd til tvangsrekruttering i perioder hvor de har hatt betydelige militære tilbakeslag, og akutt et behov for nye rekrutter. Et ofte omtalt tilfelle fant sted i forbindelse med slaget om Mogadishu i 2010/11, da gruppen led store tap (Marchal 2011, s. 40; Kilde D 2022).

¹¹ Se definisjon av tvangsrekruttering i fotnote 3.

Rekruttering av barn

I denne responsen defineres barn som personer under 18 år. I praksis regnes imidlertid ikke enhver person under 18 år som et barn i Somalia, ettersom man i flere sammenhenger regnes som voksen etter gjennomgått pubertet. Al-Shabaab er ikke alene om å rekruttere barn under 18 år som soldater i Somalia. Dette gjøres også av flere av styrkene og militsene tilknyttet Den somaliske hæren (UNSC 2020, s. 5; UNSC 2022, s. 6; Marchal 2011, s. 39; Ingiriis 2020, s. 362).¹²

Kristine Eck (2014) og Scott Gates (2017) peker på at en fremgangsmåte opprørsgrupper bruker for å motvirke lav motivasjon blant rekrutter, også dem som er rekruttert under sterkt press eller tvang, er systematisk indoktrinering og resosialisering. At barn og unge trolig er mindre motstandsdyktige mot indoktrinering (Gates 2017, s. 21), kan være én forklaring på at opprørsgrupper som anvender tvangsrekruttering, i hovedsak rekrutterer barn og unge (Beber & Blattman 2013, s. 67).

De fleste kildene som omtaler tvangsrekruttering til al-Shabaab, viser i hovedsak til gruppens rekruttering av barn. Dette kan skyldes at en stor andel av al-Shabaabs rekrutter er tenåringer, og at flere organisasjoner og rettskilder definerer rekruttering av barn under 18 år som tvangsrekruttering *per se*. Gitt de nedenfor beskrevne omstendighetene for rekrutteringen, er det uansett grunn til å stille spørsmål ved mange av barnas reelle valgmuligheter i forbindelse med rekrutteringen til al-Shabaab i al-Shabaab-områder.

Stig Jarle Hansen (2013, s. 93), som forsker på al-Shabaab, viser til at det første tilfellet av tvangsrekruttering han ble kjent med var i 2009, og at den rettet seg mot barn som ble holdt borte fra sine familie og mottok militærtrening.¹³ I en rapport om al-Shabaab publisert i samme tidsrom, viste forskeren Roland Marchal (2011, s. 40-41) til at gruppen rekrutterte ungdom gjennom koranskoler.¹⁴ Rekrutteringen var rettet mot isolerte og sårbare elever, som var mottagelige for al-Shabaab-vennlige læreres oppmerksomhet og tankesett.

Ifølge kildene Landinfo snakket med i 2022, driver al-Shabaab fremdeles målrettet rekruttering av gutter og tenåringer gjennom utdanningssystemet i

¹² Store deler av den somaliske hæren består i realiteten av klan-militser.

¹³ Rekruttene skal ifølge Hansen (2013, s. 93) ha blitt holdt i «Bashir-leiren» i Buur Hakaba-distriktet, og mottatt trening i tre til seks måneder før de ble sendt til ulike fronter i Somalia, deriblant til Mogadishu. Landinfo har ikke funnet informasjon om hva slags type opplæring eller lengden av denne rekrutter mottar i dag.

¹⁴ Det er verdt å merke seg at de mange koranskoler i Somalia ikke er underlagt al-Shabaabs innflytelse. Det er vanlig for de fleste somaliske barn å gå på en koranskole, gjerne i årene før vanlig skolegang (Landinfo 2021b, s. 2-3). Marchal (2011) bemerker dessuten at undervisningen ved en ordinær koranskole kan gjøre ungdom motstandsdyktige mot al-Shabaabs ideologi, fordi undervisningen gir elevene ressurser til å fremme motforestillinger mot al-Shabaabs tolkning av islam.

områder de kontrollerer eller utøver betydelig innflytelse i (Kilde A 2022; Kilde B 2022; Kilde C 2022).

I en rapport fra Hiraal Institute (2018b) fremgår det at al-Shabaab har opprettet flere «islamske institutter», hvor pensumet er gjennomsyret av gruppens verdenssyn. Ideen bak instituttene er tilsynelatende å innprente al-Shabaabs jihadistiske ideologi og re-sosialisere elevene, slik at de senere blir motiverte og villige rekrutter. Kilde C (2022) omtalte de samme skolene som *madrasaer*,¹⁵ og viste til at de skiller seg fra ordinære skoler ved at de gjerne er tilknyttet en moské, elevene er eldre og pensumet er mer spisset mot gruppens ideologi. Det foreligger lite informasjon om hvorvidt elevene ved slike skoler senere tvinges inn i gruppens væpnede styrker. Hiraal Institute (2018b, s. 3) skriver imidlertid at gutter som er fylt 15 år ved uteksamineringen sendes direkte til treningsleirer.

Al-Shabaab krever at de lokale klanene betaler for instituttene, i tillegg til å skaffe til veie et visst antall elever hvert år (Hiraal Institute 2018b, s. 2). Ifølge Kilde C (2022) er ikke antallet elever fast, men basert på al-Shabaabs behov for rekrutter. En typisk fremgangsmåte for slik rekruttering er ifølge Kilde C (2022) og Kilde D (2022) at al-Shabaab tar kontakt med lokale klaneldre, og deretter inngår i forhandlinger med dem om hvor mange gutter klanen skal sende til al-Shabaab.

Det foreligger få opplysninger om den videre utvelgelsen som finner sted i klanene. Kilde D (2022) oppga at klaneldre, som kilden har snakket med, forteller at de forsøker å fordele byrden mellom de ulike underklanene og familiene, men oppga i likhet med Kilde C (2022) at innflytelsesrike familier generelt kan verne sine egne fra slik rekruttering. Det skal for eksempel være mulig i stedet å betale en kompensasjon til al-Shabaab i form av kontanter eller våpen (Kilde A 2022; Kilde C 2022). Hiraal Institute (2018b, s. 3) viser også til andrehåndsopplysninger om at familier i en landsby i Sentral-Somalia unngikk å overgi sine barn, ved å betale fattigere familier i Sør-Somalia for å sende sine barn i stedet.

Kildene peker på at slike rekrutteringsfremstøt kan fremstå annerledes i al-Shabaabs kjerneområder, deriblant i Midtre Juba, enn i rurale områder hvor gruppens tilstedeværelse har en mindre permanent karakter. Unge som vokser opp i områder hvor al-Shabaab har ubestridt kontroll, eksponeres i større grad for gruppens ideologi (Kilde C 2022), samtidig som at gruppen både opererer og oppfattes som en statsmakt, med «rett» til å rekruttere soldater. Befolkningen i kjerneområdene har derfor generelt færre muligheter til å unngå eller stille spørsmål ved al-Shabaabs autoritet og rekrutteringspraksis (Kilde D 2022).

I områder hvor gruppens tilstedeværelse er mer flytende, kan maktbruken imidlertid være mer utilslørt, og rekrutteringen innebære mer åpenbare elementer av tvang (Kilde C 2022; Kilde D 2022; Maruf 2018). En FN-rapport om barn og

¹⁵ *Madrasa* (f. *madaris*) er arabisk for skole, og er en betegnelse som også kan brukes særskilt om koranskoler.

væpnet konflikt i Somalia, viste til at al-Shabaab i 2017 bortførte om lag 700 gutter på landsbygda i Mudug- og Galgadud-regionene, og innrullerte dem i skoler eller treningsleirer. Selv om de eksakte omstendighetene eller det endelige utfallet for guttene ikke fremgår av rapporten, viser den til at bortføringene skjedde i forbindelse med angrep på landsbyer, skoler og gjennom tvang av klaneldre (UNSC 2020, s. 12).

Kilde A (2022) viste til at noen landsbyer «gjemmer barna sine» når al-Shabaab kommer for å rekruttere, og at gruppen har presset landsbyen ved å ta buskap eller ta kontroll over et vannhull inntil befolkningen ga etter for kravet. En artikkel publisert av Human Rights Watch (HRW 2018), viser til flere lignende tilfeller, hvor landsbyer og lokale klaner er blitt satt under sterkt press for å oppgi barn til gruppen. I noen av de beskrevne tilfellene klarte lokalsamfunnene å unngå og overgi barna, mens andre ga etter for al-Shabaabs krav.

Klanenes evne og vilje til å motsette seg slik rekruttering varierer i tid og sted, og er avhengig av det lokale maktforholdet mellom al-Shabaab og klanene. Selv om de muntlige kildene var sammenfallende om at gruppen rekrutterer fra «alle» klaner, og at ens klantilhørighet alene ikke utgjør noen garanti mot at gruppen kan rette krav om rekrutter, bemerket de også at dette kommer an på de lokale maktforholdene. I områder hvor Al-Shabaab står mindre sterkt vis-a-vis de lokale klanene, er de for eksempel ikke nødvendigvis i posisjon til å tvinge sterke klaner, og deres militser, til å oppgi rekrutter (Kilde A 2022; Kilde C 2022; Kilde D 2022).

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- ACCORD, dvs. Austrian Centre for Country of Origin & Asylum Research and Documentation (2009). *Clans in Somalia: Report on a Lecture by Joakim Gundel, COI workshop Vienna, 15 may 2009*. Wien: Accord. Tilgjengelig fra https://www.ecoi.net/en/file/local/1193130/90_1261130976_accord-report-clans-in-somalia-revised-edition-20091215.pdf [lastet ned 10. oktober 2022]
- Al Jazeera (2015, 7. april) Kenyan air strikes «destroy» al-Shabab camps in Somalia. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <https://www.aljazeera.com/news/2015/4/7/kenyan-air-strikes-destroy-al-shabab-camps-in-somalia> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Anzalone, Christopher (2018, mars). Black Banners in Somalia: The State of al-Shabaab's Territorial Insurgency and the Specter of the Islamic State. *CTC Sentinel*, 11 (3), 12-20. Tilgjengelig fra <https://ctc.usma.edu/wp-content/uploads/2018/03/CTC-Sentinel-Vol11Iss3.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Barrett, Richard (2018). Why they Fight and Why they Quit: An Analysis of Interviews with Current and Former Al-Shabaab Fighters. I: Keating, Michael & Waldman, Matt (Red.), *War and Peace in Somalia: National Grievances, Local Conflict and Al-Shabaab* (s. 319-327). Oxford: Oxford University Press.
- Beber, Bernd & Blattman, Christopher (2013). The Logic of Child Soldiering and Coercion. *International Organization*, 67, 65-104. Tilgjengelig fra <https://academiccommons.columbia.edu/doi/10.7916/D8C256N1/download> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Botha, Anneli & Abdile, Mahdi (2014). *Radicalisation and al-Shabaab recruitment in Somalia*. Nairobi: Institute for Security Studies. Tilgjengelig fra <https://issafrica.s3.amazonaws.com/site/uploads/Paper266.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]

- CEWERU, dvs. Conflict Early Warning Early Response Unit (2014, april). *From the bottom up: Southern Regions - Perspectives through conflict analysis and key political actors' mapping of Gedo, Middle Juba, Lower Juba, and Lower Shabelle*. Mogadishu: CEWERU. Tilgjengelig fra <http://www.theatm.org/wp-content/uploads/2014/11/CEWERU-FINAL-Report.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Crisis Group (2015, 10. desember). Galkayo and Somalia's Dangerous Faultlines. *Crisis Group*. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/somalia/galkayo-and-somalia-s-dangerous-faultlines> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Crisis Group (2022, 20. juni). *Considering Political Engagement with Al-Shabaab in Somalia*. Brussel: International Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://icg-prod.s3.amazonaws.com/309-engagement-al-shabaab-somalia.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Eck, Kristine (2014). Coercion in Rebel Recruitment. *Security Studies*, 23(2), 364-398.
- Gates, Scott (2017). Membership matters: Coerced recruits and rebel allegiance. *Journal of Peace Research*, 54(5), 674-686. Tilgjengelig fra <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/64966/4/Gates-Group-allegiance-JPR-penultimate.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Hansen, Stig Jarle (2013). *Al-Shabaab in Somalia: The History and Ideology of ilitant Islamist Group, 2005-2012*. London: Hurst & Company.
- Hiraal Institute (2018a, 1. desember). *Al-Shabaab's Military Machine*. Mogadishu: Hiraal Institute. Tilgjengelig fra <https://hiraalinstitute.org/wp-content/uploads/2018/12/The-Al-Shabab-Military.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Hiraal Institute (2018b, 15. mai). *The Fighters Factory: Inside Al-Shabab's Education System*. Mogadishu: Hiraal Institute. Tilgjengelig fra <https://hiraalinstitute.org/wp-content/uploads/2018/05/Education-in-Al-Shabab.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Hiraal Institute (2018c, 31. mai). *Taming the Clans: Al-Shabab's Clan Politics*. Mogadishu: Hiraal Institute. Tilgjengelig fra <https://hiraalinstitute.org/wp-content/uploads/2018/05/AS-Clan-Politics.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2018, 14. januar). *Somalia: Al-Shabab Demanding Children: Residents Threatened to Hand Over Boys, Girls*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2018/01/15/somalia-al-shabab-demanding-children> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Ingiriis, Mohamed Hajji (2020). The Anthropology of Al-Shabaab: the salient factors for the insurgency movement's recruitment project. *Small Wars & Insurgencies*, 21(2), 359-380. Tilgjengelig fra <https://doi.org/10.1080/09592318.2020.1713548> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Landinfo (2012, 6. juli). *Somalia: Al-Shabaab og tvangsekteskap*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Somalia.-Al-Shabaab-og-tvangsekteskap.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Landinfo (2015a, 1. oktober). *Somalia: Klan og identitet*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Somalia-temanotat-Klan-og-identitet-01102015.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Landinfo (2015b, 5. juni). *Somalia: Massearrestasjoner og reaksjoner mot personer som mistenkes for å være al-Shabaab-medlemmer*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Somalia-respons-Massearrestasjoner-og-reaksjoner-mot-personer-som-mistenkes-for-%C3%A5-v%C3%A6re-al-Shabaab-medlemmer-05062015.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]

- Landinfo (2019, 21. mai). *Somalia: Al-Shabaab-områder i Sør-Somalia*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2020/02/Somalia-respons-Al-Shabaab-omr%C3%A5der-i-S%C3%B8r-Somalia-21052019.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Landinfo (2020a, 7. september). *Somalia: Matvaresikkerhet*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2020/09/Somalia-temanotat-Matvaresikkerhet-07092020.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Landinfo (2020b, 7. april). *Somalia: Sikkerhetssituasjonen i Nordvest-Somalia (Somaliland)*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2020/04/Respons-om-Sikkerhetssituasjonen-i-Nordvest-Somalia-Somaliland-07042020-endelig-versjon-1.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Landinfo (2021a, 3. juni). *Somalia: Det generelle voldsbildet og al-Shabaabs aktivitet i ulike deler av landet*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2021/06/Respons-Somalia-Det-generelle-voldsbildet-og-al-Shabaabs-aktivitet-i-ulike-deler-av-landet-030621.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Landinfo (2021b, 17. februar). *Somalia: Fødselsdato, alder og tidsregning*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2021/02/Respons-Somalia-Fodselsdato-alder-og-tidsregning-17022021.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Landinfo (2022, 8. september). *Somalia: Sikkerhetssituasjonen i Mogadishu og al-Shabaabs innflytelse i byen*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2022/09/Respons-Somalia-Sikkerhetssituasjonen-i-Mogadishu-og-al-Shabaabs-innflytelse-i-byen-08092022-1.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Marchal, Roland (2011). *The Rise of a Jihadi Movement in a Country at War: Harakat al-Shabaab al Mujaheddin in Somalia*. Paris: Sciences Po. Tilgjengelig fra https://www.sciencespo.fr/ceri/sites/sciencespo.fr/ceri/files/art_RM2.pdf [lastet ned 10. oktober 2022]
- Marchal, Roland (2018a). Motivations and Drivers of al-Shabaab. I: Keating, Michael & Waldman, Matt (Red.), *War and Peace in Somalia: National Grievances, Local Conflict and Al-Shabaab* (s. 309-317). Oxford: Oxford University Press.
- Marchal, Roland (2018b). Rivals in Governance: Civil Activities of Al-Shabaab. I: Keating, Michael & Waldman, Matt (Red.), *War and Peace in Somalia: National Grievances, Local Conflict and Al-Shabaab* (s. 349-358). Oxford: Oxford University Press.
- Maruf, Harun (2018, 4. juli). Somali Villagers Resist al-Shabab Militants Recruiting Children. *Voice of America*. Tilgjengelig fra <https://www.voanews.com/a/somali-villagers-resist-al-shabab-militants-recruiting-children/4467625.html> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Maruf, Harun & Joseph, Dan (2018). *Inside Al-Shabaab: The Secret History of Al-Qaeda's Most Powerful Ally*. Bloomington, Indiana: Indiana University Press.
- Menkhaus, Ken (2016). Managing Risk in Ungoverned Space: Local and International Actors in Somalia. *The SAIS Review of International Affairs*, 36(1), 109-120.
- Menkhaus, Ken (2021). Al-Shabaab and the Horn of Africa. I: Sheehan, Michael A.; Marquardt, Erich & Collins, Liam (Red.), *Routledge Handbook of U.S. Counterterrorism and Irregular Warfare Operations* (s. 105-116). London: Routledge.
- Richards, Joanne (2014). Forced, coerced and voluntary recruitment into rebel and milita groups in the Democratic Republic of Congo. *Journal of Modern African Studies*, 52(2), 301-326. Tilgjengelig fra <https://doc.rero.ch/record/294052/files/S0022278X14000044.pdf> [lastet ned 14. oktober 2022]

- Roggio, Bill & Weiss, Caleb (2022, 17. august). US picks up pace of airstrikes in Somalia. *FDD's Long War Journal*. Tilgjengelig fra <https://www.fdd.org/analysis/2022/08/17/us-picks-up-pace-of-airstrikes-in-somalia/> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Skjelderup, Michael (2014). Hudūd Punishments in the Forefront: Application of Islamic Criminal Law by Harakat al-Shabaab al-Mujahideen. *JL & Religion*, 29, 317-329.
- Skjelderup, Michael Weddegjerde (2020). Jihadi governance and traditional authority structures: Al-Shabaab and Clan Elders in Southern Somalia, 2008-2012. *Small Wars & Insurgencies*, 31(6), 1174-1195. Tilgjengelig fra <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/09592318.2020.1780686> [lastet ned 10. oktober 2022]
- Stern, Orly Maya (2019, september). *The Invisible Women of al-Shabaab: Understanding the role of women in, and their influence on sons, husbands and brothers in, the processes of joining al-Shabaab, defecting from al-Shabaab, rehabilitation, and reintegration*. Nairobi: Adam Smith International. Tilgjengelig fra <http://www.orlystern.com/wp-content/uploads/2016/06/The-Invisible-Women-of-al-Shabaab-.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]
- UNSC, dvs. United Nations Security Council (2020, 4. mars). *Children and armed conflict in Somalia, S/2020/174*. New York: UNSC. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/attachments/e5156e91-f47d-3a1b-a4d1-7eca67ebf68b/N2005820.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]
- UNSC (2022, 16. mai). *Children and armed conflict in Somalia, S/2022/397*. New York: UNSC. Tilgjengelig fra <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N22/352/04/PDF/N2235204.pdf?OpenElement> [lastet ned 10. oktober 2022]
- UNSOM, dvs. United Nations Assistance Mission in Somalia (2017). *Countering Al-Shabaab Propaganda and Recruitment Mechanisms in South Central Somalia*. Mogadishu: UNSOM. Tilgjengelig fra https://unsom.unmissions.org/sites/default/files/countering_al-shabaab_propaganda_and_recruitment_mechanisms_report_final_-_14_august_2017.pdf [lastet ned 10. oktober 2022]
- Warner, Jason & Chapin, Ellen (2018, februar). *Targeted Terror: The Suicide Bombers of al-Shabaab*. West Point (N.Y.): Combating Terrorism Center. Tilgjengelig fra <https://ctc.usma.edu/wp-content/uploads/2018/02/Targeted-Terror-3.pdf> [lastet ned 10. oktober 2022]

Muntlige kilder

- Kilde A (2022). Ansatt ved internasjonal organisasjon. Intervju i Mogadishu, mai 2022.
- Kilde B (2022). Ansatt ved internasjonal organisasjon. Intervju i Mogadishu, mai 2022.
- Kilde C (2022). Ansatt ved internasjonal organisasjon. Intervju, august 2022.
- Kilde D (2022). Forsker. Intervju, september 2022.
- Kilde E (2019). Ansatt ved internasjonal organisasjon. Intervju i Mogadishu februar 2019.

© Landinfo 2022

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.